

28 SEPT 2006

06/1118-73

Ark. 627

Avd. KOKJ / DV

Landsorganisasjonen i Norge

Det Kongelige Kommunal- og regionaldepartement

Youngs gate 11

Postboks 8112 Dep

0181 OSLO

0032 OSLO

Deres ref.

06/01757-002 006491/06

hat/ØTH 601.40

Dep: 06/1118-1 DV

Vår ref / Saksbehandler

06/2747-7 C83 &13

Per Gunnar Olsen / tlf. 23064623

Dato:

25.09.2006

**HØRING - NOU 2006:7 - DET LOKALE FOLKESTYRET I ENDRING OM
DELTAING
OG ENGASJEMENT I LOKALPOLITIKKEN**

Det vises til LO's rundskriv til forbundene av 06.06.2006 og departementets høringsbrev av 28. april 2006.

Kommisjonens utredning avdekker en rekke svakheter i utviklingen av vårt lokaldemokrati. Kommisjonen påpeker at deltakingen i lokalvalgene stadig er blitt mindre. I 1963 var deltakelsen i kommunevalg 81 %, mens deltakelsen var 59 % i 2003. Ved fylkestingsvalget i 2003 deltok bare 55,6 %.

Samtidig konstaterer Maktutredningen at folkevalgtes myndighet er redusert i alle ledd. Mens oppslutningen ved valgene går ned synes det som om oppslutningen om mere adhoc-pregede aksjoner får større oppslutning. Det kollektive lokaldemokrati har fått redusert sin stilling, mens den individuelle og saksrettede deltakelse er i framgang.

Til de forskjellige kapitlene og forslag i Lokaldemokratikommisjonens andre innstilling har Fagforbundet følgende merkanader:

Et lokaldemokrati under press

I hovedsak er vi enig i de fleste tiltak kommisjonen foreslår.

Vi vil spesielt framheve følgende:

En større delegering av avgjørelsesmyndighet fra staten til regional- og lokalnivået. Dette kan gjøres i forbindelse med den forestående regionalreformen. En slik reform kan gjøre lokalpolitikken mer spennende og føre til større deltakelse.

Innenfor nåværende økonomisystem for kommunene er vi mot fri beskatningsrett for kommunene. Ved en gjennomgang og eventuell omlegging av økonomisystemet for kommunene stiller vi oss ikke avvisende til at kommunene blir stilt friere til selv å fastsette sitt skatteøre. Vi advarer imidlertid mot omlegging av de kommunale regnskapsprinsipper. Derimot støtter vi kommisjonen i at det er viktig å få fram klarere skillelinjene mellom styringsalternativene i forbindelse med lokalvalg.

Vi stiller oss tvilende til at det skal gis anledning til å stemme blankt. Etter vårt syn står det i et visst motsetningsforhold til kommisjonens forslag om ikke å innføre stemmeplikt eller å straffe de som ikke stemmer. Blanke stemmer bør telles som forkastede stemmer.

Vi støtter kommisjonens flertallsforslag om å beholde nåværende ordning med at lokal- og regionalvalgene holdes samme dag, mens Stortingsvalget holdes for seg.

Vi slutter oss også til flertallsforslaget om at stemmerettsalderen ved lokalvalgene fortsatt skal være 18 år.

Politiske partier, lokalpolitisk rekruttering og representativitet

Vi er enig i kommisjonens vurdering av at de politiske partiene fortsatt er dominerende i lokalpolitikken, men at medlemstallet synker og at det er færre som engasjerer seg aktivt i politikken er et svakhetstegn. Det er derfor viktig å bygge opp om partienes posisjon til å utøve lokalpolitikken fordi partiene i større grad enn såkalte "frittstående" lister må se sammenhengen i politikken.

I tillegg er det en del bekymringsfulle trekk i lokalpolitikken som kommisjonen påpeker:

- Fortsatt er det skjev sosial rekruttering og aldersrepresentasjon.
- Kjønnfordelingen er blitt bedre gjennom årene, men fortsatt er kvinnerepresentasjonen ca. 5 % under det anerkjente prinsippet om at hvert kjønn bør ha en representasjon på minst 40%.
- Innvandrergруппene er fortsatt sterkt underrepresentert.
- Det bør iverksettes prosjekter for å bedre kjønnfordelingen og innvandrergруппenes representasjon i lokalpolitikken.

Vi er sterkt i tvil om mindretallsforslaget om skattefradrag for medlemskontingent til partiene er et egnet virkemiddel for å få opp partienes medlemstall. Derimot kan det være en ide om å følge opp et annet mindretallsforslag om at det bør nedsettes en arbeidsgruppe som skal foreslå tiltak for å motvirke synkende medlemstall i partiene.

Vi er også skeptisk til at det skal bli enklere å stille med såkalte "frittstående" lister ved lokalvalgene. Når det i ca. 40 % av kommunene stilles slike lister, tyder det ikke på at det er for vanskelig å stille frittstående lister.

Vi stiller oss bak kommisjonens advarsel mot større profesjonalisering i lokalpolitikken.

Prinsippet om "gjennomgående representasjon" fører bl.a. til at færre personer får anledning til å delta i lokalpolitikken.

Vi stiller oss også bak kommisjonens kritiske holdning til en stadig mer omfattende delegasjon av myndighet fra folkevalgte organer til administrasjonen. Administrasjonen kan skyve politikerne foran seg i delegasjonsvedtak som er fattet, mens politikerne kan skyve administrasjonen foran seg fordi de ikke har vært med i vedtaksprosessen. Samlet snakker vi om ansvarsfraskrivning satt i system!

Vi ber i den sammenheng at det blir foretatt en vurdering av hvordan den praksis som har utviklet seg i de siste årene står i forhold til Kommunelovens prinsipper som ved siste revisjon nettopp tok sikte på å styrke politikernes posisjon i kommuneforvaltningen. Det er viktig at politikerne "tar tilbake makten" i lokalpolitikken, og man må i den sammenhengen begrense mulighetene til delegasjon. Det kan være nødvendig med en ny gjennomgang av Kommuneloven.

Innvirkning mellom valgene

Flertallet i kommisjonen foreslår at det representative systemet må være fundamentet for folkestyret. Vi slutter oss til dette synet og flertallets forslag om at nåværende system med rådgivende folkeavstemninger bør videreføres. Vi slutter oss derfor ikke til mindretallets forslag om at folkeavstemninger bør få en mer bindende karakter. Vår holdning er at man ikke må rokke ved kommunestyrets politiske autoritet, og at de skal foreta de politiske prioriteringer.

Bruk av IKT er blitt omfattende i lokalpolitikken. I en vurdering av om det skal foretas en større vektlegging på IKT i kommunenes kommunikasjon mellom befolkning, forvaltning og politikere, må man hensynta at tilgangen til IKT og beherskningen av teknologien er ujevnt fordelt i befolkningen.

Vi slutter oss til ønske om større brukervedvirkning, men det er viktig å understreke at ber man først om råd fra brukerne, må disse følges opp.

Vi kan ikke slutte oss til kommisjonens forslag om å oppheve lovfestingen av eldreråd og representasjon for funksjonshemmede i kommuner og fylkeskommuner, og vi viser her til uttalelser fra pensjonistforbundet

Vi slutter oss til kommisjonens forslag om at kommunene må vise tilbakeholdenhet med å sette skranker for yringsfrihet og lojalitetsplikt for kommunalt ansatte.

For øvrig savner vi en bredere vurdering av de ansattes medbestemmelse og hva medbestemmelsen betyr for utviklingen av folkestyret. De ansatte er den viktigste ressurs i lokalforvaltningen, og utviklingen av et bedre samarbeid mellom politikere, administrativ ledelse og befolkning/brukere vil gjøre de kommunale tjenestene bedre. Utviklingen av modellkommuneprinsippet og medarbeiderinitiert omorganisering vil være viktig.

Kommunal organisering, kommunale selskapsdannelser og frivillige organisasjoner

Vi slutter oss til kommisjonens vurdering av at den omfattende omorganisering, selskapsdannelser, m.v. som har skjedd i kommunesektoren i liten grad har økt det lokalpolitiske engasjement.

Vi er skeptisk til systemet med direkte valg av ordfører. Det vil være et problem at man har en ordfører som nødvendigvis ikke har flertall i kommunestyret bak seg, og at det derfor kan bli et motsetningsforhold mellom ordføreren og flertallet i kommunestyret.

Det gjør ikke saken bedre når et flertall i kommisjonen ønsker å gi den direkte valgte ordføreren større makt enn en ordfører normalt har. Det kan lett utvikle et system hvor ordføreren blir en kommunal "småkonge" som kan styre uten å ta hensyn til kommunestyret. I tilfelle vil det være et lokaldemokratisk problem som neppe bygger opp om ønsket om større engasjement i lokalpolitikken fra befolkningens side.

Spørsmålet om kommunal parlamentarisme stiller vi oss mer avventende til. Vi ser både fordeler og ulemper. Fordelen er at i hovedsak ligger makten fortsatt i kommunestyret som har rett til å kaste by/kommunerådet dersom man ikke har tillit til rådet. Ulempen er at medlemmene av by/kommunerådet blir kommunens A-lag mens de menige medlemmene av kommunestyret blir B-laget.

Fagforbundet kan ikke slutte seg til kommisjonens flertallsforslag om at kommunene skal stå fritt i kommunal organisering, herunder ulike kommunale selskapsformer.

Vi slutter oss til mindretallets syn om at selskapsdannelser er problematisk i forhold til de demokratiske prosesser. Selskapsformene vil svekke den politiske styring og kontroll og føre til økt fragmentering.

At man oppmuntrer lokale frivillige organisasjoner til å delta og berike lokaldemokratiet støttes. Forutsetningen er at organisasjonene fungerer på ikkekommersiell måte.

Med hilsen

FAGFORBUNDET

Jan Davidsen

Gunnar Gussgard